

Toimetulekutoetus

Mis on toimetulekutoetus?

Toimetulekutoetus on riigi rahaline abi puuduses inimestele. Toimetulekutoetust maksab kohalik omavalitsus riigieelarvelistest vahenditest. Puuduse leevendamiseks kasutavad kohalikud omavalitsused vastavalt olukorrale nii sotsiaalteenuseid kui ka muud sotsiaalabi. Toimetulekutoetust makstakse siis, kui kõik muud vaesuse ja puuduse leevendamise abinõud on osutunud ebapiisavaks.

Toimetulekutoetuse taotlemine, arvestamine, määramine ja maksmine on reguleeritud https://www.riigiteataja.ee/akt/130122011047sotsiaalhoolekande_seadusega.

Toimetulekutoetuse arvestamise aluseks on üksi elava isiku või perekonna kõigi liikmete eelmise kuu netosissetulek, jooksva kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulud ning kehtestatud toimetulekupiir.

Toimetulekupiiri suuruse kehtestab Riigikogu riigieelarves. Seda arvestatakse üksi elavale inimesele või perekonna esimesele liikmele igaks eelarveaastaks. Perekonna teise ja iga järgneva liikme toimetulekupiir on 80% perekonna esimese liikme toimetulekupiiri suurusest.

Toimetulekupiiri kehtestamisel lähtutakse minimaalsetest tarbimiskuludest toidule, riietusele ja jalanõudele ning muudele kaupadele ja teenustele esmavajaduste rahuldamiseks.

Vastavalt 2012. aasta riigieelarve seadusele on toimetulekupiiri määr 2012. aastal 76,70 eurot kuus üksi elavale inimesele või perekonna esimesele liikmele ning 61,36 eurot pere teisele ja igale järgnevale liikmele.

Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed on alaealised, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust 15 eurot, mida maksab kohalik omavalitsus riigieelarvelistest vahenditest.

Lisaks võib valla- või linnavalitsus määrata ja maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi kohaliku omavalitsuse eelarvest.

Kellel on õigus toimetulekutoetusele?

Toimetulekutoetust on õigus saada üksi elaval isikul või perekonnal, kelle kuu sissetulek pärast sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud tingimustel arvestatud eluruumi alaliste kulude mahaarvamist on alla kehtestatud toimetulekupiiri.

Sissetulekuna arvestatakse kõiki inimese tulusid, mis ei ole eraldi seaduses välja toodud.

Toimetulekutoetuse arvestamisel ei arvata üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka:

- 1)ühiekordseid toetusi, mida on üksi elavale isikule, perekonnale või selle liikmetele makstud riigi- või kohaliku eelarve vahenditest;
- 2)puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstavaid toetusi, välja arvatud puudega vanema toetus;

3)riigi tagatisele antud õppelaenu;

4)tööturuteenuste ja -toetuste seaduse alusel makstavat stipendiumi ning sõidu- ja majutustoetust.

Toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse (eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normi ning kehtestatud piirmäärade ulatuses) arvesse järgmised jooksvad kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulud:

1)tegelik korteriüür või hooldustasu;

2)kütteks ja soojaveevarustuseks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus;

3)tarbitud vee ja kanalisatsiooniteenuste maksumus;

4)tarbitud elektrienergia maksumus;

5)tarbitud majapidamisgaasi maksumus;

6)maamaksukulud, mille arvestamise aluseks on kolmekordne elamualune pind;

7)hoonekindlustuse kulud, mis on arvestatud kasutatavale eluruumile;

8)tegelik olmejäätmete veotasu.

Eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normiks loetakse 18 m² iga perekonna liikme kohta ning lisaks 15 m² perekonna kohta. Eluruumi alaliste kulude piirmäärad kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu sellises ulatuses, et oleks tagatud isiku inimväärne äraelamine.

Kuhu pöörduda?

Toimetulekutoetust määrab ja maksab valla- või linnavalitsus valla- või linnaeelarvesse riigieelarvest laekunud vahenditest.

Toetuse taotleja esitab toimetulekutoetuse saamiseks avalduse hiljemalt 20. kuupäevaks valla- või linnavalitsusele, kelle halduspiirkonnas ta alaliselt või püsivalt elab.

Toimetulekutoetus määratakse viie tööpäeva jooksul pärast kõigi dokumentide esitamist. Toetuse summa maksab valla- või linnavalitsus kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates

Toetuse andmisest keeldumise otsus tehakse isikule teatavaks kirjalikus vormis viie tööpäeva jooksul, arvates otsuse tegemise päevast.

Valla- või linnavalitsus võib jätta toimetulekutoetus määramata:

1)töövõimelisele 18-aastasele kuni vanaduspensioniealisele isikule, kes ei tööta ega õpi ja on rohkem kui ühel korral ilma mõjuva põhjuseta keeldunud pakutud sobivast tööst või osalemast tööturuteenuses või valla- või linnavalitsuse korraldatavas iseseisvate toimetulekule suunatud sotsiaalteenuses või õppeprotsessis;

2)isikule, kellel endal või kelle eestkostetaval on õigust elatist saada, kuid kes keeldub elatise saamise kohta dokumenti esitamast või elatist sisse nõudmast;

3)kui valla- või linnavalitsuse vastav komisjon leiab, et toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonna kasutuses või omandis olevad vallas- ja kinnisasjad tagavad temale või perekonnale toimetulekuks piisavad elatusvahendid.

Toetuse taotlemiseks vajalikud dokumendid

Toimetulekutoetuse taotlemiseks esitatakse avaldus, milles märgitakse ära toetuse määramisel arvessevõetavate isikute nimed ja nende isikukoodid või sünniajad.

Avaldusele lisatakse dokumendid, mis tõendavad:

- 1) eluruumi kasutamise õigust ja need esitatakse esmapöördumisel;
- 2) üksi elava isiku või perekonnaliikmete eelmisel kuul saadud sissetulekuid ning sellest mahaarvatud tulumaksu ja makstud elatise suurust. Kui mõne sissetuleku liiki ei ole võimalik dokumentaalselt tõestada, kinnitab toimetulekutoetuse taotleja selle suurust oma allkirjaga;
- 3) jooksva kuul tasumisele kuuluvaid eluruumi alalisi kulusid kooskõlas sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud ulatuse ja struktuuriga.

Toetuse esmakordsel taotlemisel või järgmisesse loetellu kuuluvate esemete koosseisu muutumise korral esitatakse lisaks kirjalik loetelu, milles on nimetatud järgmised taotleja enda ja tema perekonna kasutuses või omandis olevad esemed:

- 1) kinnisasjad ja vallasasjadest eluruumid;
- 2) sõidukid liikluseaduse tähenduses;
- 3) väärtpaberid väärtpaberituru seaduse tähenduses.

Õpilane ja üliõpilane, kelle elukohta Rahvastikuregistri järgne aadress ei lange kokku perekonnaliikmete elukohta aadressiandmetega, esitab lisaks tõendi, et tema perekond sai eelmisel kuul toimetulekutoetust.

Vaidlustamine

Valla- või linnavalitsuse tehtud otsusega mittenoostumise korral on taotlejal õigus esitada vaie maavanemale.

Kust saab täiendavat teavet?

Täiendavat teavet toimetulekutoetuse taotlemise kohta saab elukohajärgsest kohalikest omavalitsusest.

Näited toimetulekutoetuse maksmisest

• 1-liikmeline pensionäri perekond

Isik elab üksi kahetoalises korteris üldpinnaga 51 m² ning tema sissetulekuks on pension summas 200 eurot. Eluruumi kulud on kokku 150 eurot kuus.

Taotlejale arvestatav toimetulekutoetuse summa kujuneb järgmiselt: toimetulekupiir 76,70 € + eluasemekulud 150 € – pension (sissetulek) 200 € = toimetulekutoetus 26,70 €.

Seega kujuneb isiku lõplikuks sissetulekuks kokku 226,70 € (pension + toimetulekutoetus).

• 3-liikmeline üksikvanemaga kahelapseline perekond

Taotleja elab koos kahe alaealise lapsega. Isik ei tööta, kuid mõlema lapse pealt laekub sissetulekuks lapsetoetust a' 19,18 €, mis moodustab kogu perekonna sissetuleku (kokku 38,36 €). Elamispiinaks on 2-toaline korter üldpinnaga 51 m² ning eluruumi kulud kokku on kuus 150 €.

Arvestuslik toimetulekutoetuse summa kujuneb järgmiselt: pere toimetulekupiir 199,42 € (76,7 + 2 x 61,36) + eluasemekulud 150 € - lapsetoetused (sissetulek) 38,36 € = toimetulekutoetus 311,06 €.

Lisaks makstakse toimetulekutoetuse saajale, kelle kõik perekonnaliikmed on alaealised, täiendavat sotsiaaltoetust 15 €.

Seega kujuneb pere lõplikuks sissetulekuks kokku 364,42 € (toimetulekutoetus + täiendav sotsiaaltoetus + lapsetoetused).

•5-liikmeline kahe vanemaga kolmelapseline pere

Taotleja elab koos abikaasa ja kolme alaealise lapsega. Kuna vanemad ei tööta, on pere ainsaks sissetulekuks on lapsetoetused kokku 95,90 euro ulatuses (kahe esimese lapse pealt 19,18 € ning kolmanda lapse pealt 57,54 €). Pere elab 3-toalises korteris üldpinnaga 70 m² ning eluruumi kulud kokku on kuus 180 €.

Perekonnale arvestatav toimetulekutoetuse summa kujuneb järgmiselt: toimetulekupiir 322,14 € (76,7 + 4 x 61,36) + eluasemekulud 180 € – lapsetoetused (sissetulek) 95,90 € = toimetulekutoetus 406,24 €.

Seega kujuneb pere lõplikuks sissetulekuks kokku 502,14 € (toimetulekutoetus + lapsetoetused).